

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1704/2019
18.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Бранке Дражић, Данијеле Николић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Нада Бојовић, адвокат из ..., против тужених Републике Србије, које заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу и Општине Ивањица, коју заступа Општинско правобранилаштво Општине Ивањица, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене Републике Србије изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1604/18 од 06.11.2018. године, у седници одржаној 18.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужене Републике Србије изјављена против одлуке садржане у усвајајућем делу става другог изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1604/18 од 06.11.2018. године.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене Републике Србије изјављеној против одлуке садржане у ставу првом изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1604/18 од 06.11.2018. године и у том делу се ревизија тужене Републике Србије **ОДБАЦУЈЕ**, као недозвољена.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П 569/16 од 20.12.2017. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен захтев тужиоца и обавезана тужена Република Србија да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати 587.800,00 динара, са каматом од 20.06.2017. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца према туженој Републици Србији за исплату износа преко досуђених 587.800,00 динара до тражених 1.518.800,00 динара са каматом од 20.06.2017. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена Општина Ивањица на солидарну исплату износа од 1.518.800,00 динара, са туженом Републиком Србијом, са каматом од 20.06.2017. године до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена Република Србија да тужиоцу на име трошкова поступка плати 140.356,00 динара.

Ставом петим изреке обавезан је тужилац да туженој Општини Ивањица исплати 88.500,00 динара на име трошкова поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1604/18 од 06.11.2018. године, ставом првим изреке, одбијене су, као неосноване жалбе тужиоца и тужене Републике Србије и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, трећем и петом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом и четвртом изреке и обавезана тужена Република Србија да тужиоцу на име накнаде штете исплати још 462.000,00 динара са каматом од 20.06.2017. године до исплате, а одбијен је, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија да му на име накнаде материјалне штете исплати још 469.000,00 динара, са каматом од 20.06.2017. године до исплате и обавезана је тужена Република Србија да тужиоцу на име трошкова поступка плати 130.996,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена Република Србија је благовремено изјавила ревизију из свих законских разлога, на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, у односу на преиначујућу одлуку у усвајајућем делу и истовремено изјавила и посебну ревизију на основу члана 404. став 1. ЗПП у односу на потврђујућу одлуку, у усвајајућем делу.

Тужилац је дао одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...87/18) и утврдио да ревизија тужене Републике Србије није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, 14.05.2015. године дошло до елементарне непогоде, која је нанела штету на засадима воћа тужиоца, на површини од 77 ари, које се налазе на територији Општине Ивањица. Наведеног дана није деловала противградна заштита са противградних станица на територији Општине Ивањица, јер није било ракета, а нису ангажовани ни радници који би испалили противградне ракете радарских центара који се налазе у суседној општини, у Сјеници, у којој је био стациониран изванредан број противградних ракета. Радарски центар у Сјеници делује под надзором Републичког хидрометеоролошког завода Србије. Сезона одбране од града траје од 15. априла до 15. октобра. На основу налаза и мишљења судског вештака пољопривредне струке утврђено је да је висина штете 1.540.000,00 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио захтев тужиоца и обавезао тужену Републику Србију да тужиоцу плати на име накнаде материјалне штете 587.800,00 динара, са каматом од 20.06.2017. године, применом члана 154, 155, 172 и 192. Закона о облигационим односима, сматрајући да је тужена Република Србија пасивно легитимисана и у обавези да тужиоцу накнади штету коју је претрпео и утврдио да је допринос тужиоца настанку штете 60%.

Одлучујући о жалбама тужиоца и тужене Републике Србије, другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у делу у коме је усвојен захтев тужиоца, а делимично

потврдио, делимично преиначио првостепену пресуду у делу у коме је обавезана тужена Република Србија, тако што је обавезао тужену Републику Србију да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати још 462.000,00 динара, са каматом од 20.06.2017. године. Другостепени суд је сматрао да је правостепени суд правилно утврдио да је тужена Република Србија одговорна за штету коју је тужилац претрпео и да је иста у обавези да тужиоцу накнади претрпљену штету, али да првостепени суд није правилно ценио допринос тужиоца настанку штете и с тим у вези утврдио да је допринос тужиоца настанку штете 30%, па како је утврђено да је висина штете коју је тужилац претрпео 1.540.000,00 динара, да је тужиоцу на име помоћи због штете коју је претрпео исплаћено 28.200,00 динара, обавезао тужену Републику Србију да поред досуђеног износа исплати још 462.000,00 динара са каматом, применом члана 154, 155, 172. и 192. Закона о облигационим односима.

Правилно нижестепени судови утврдили да је тужена Република Србија пасивно легитимисана и да је у обавези да тужиоцу накнади штету коју је претрпео услед елементарне непогоде.

Законом о министарствима („Службени гласник РС“ бр. 44/14), одређено је да су послови противградне заштите у надлежности Министарства унутрашњих послова и обављају се преко Сектора за ванредне ситуације. Иако сезона одбране од града у Републици Србији почиње 15. априла, а завршава се 15. октобра, орган тужене је 14.05.2015. године, у условима постојања градоносних облака и опасности од града, пропустио да стрелцима нареди да дејствују у циљу заштите материјалних добара становништва Општине Ивањица, због чега одговара за штету, која је тужиоцу нанета. Осим тога, појава градоносних облака се у метеоролошком смислу може предвидети и предузимањем одговарајућих мера штета би се у претежном делу могла спречи, због чега, супротно наводима ревизије, град не представља вишу силу да би тужена Република Србија, у смислу члана 177. Закона о облигационим односима била ослобођена од одговорности.

Неосновано се ревизијом указује да нису испуњени услови из Закона о ванредним ситуацијама, за постојање одговорности тужене. Наиме, у смислу члана 8. став 1. тачка 3. Закона о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“ бр. 111/09, 92/11, 93/12), град представља елементарну непогоду, а у складу са чланом 4. ставом 1. тачком 1) истог закона, субјекти система заштите и спасавања су и државни органи. Чланом 5. ставом 1. тачком а), истог закона, утврђено је начело права на заштиту, којим је утврђено да свако има право на заштиту од несрећа и катастрофа проузрокованих елементарним непогодама, а тачком г) истог члана утврђено је начело превентивне заштите, по коме органи државне управе, органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе и друга правна лица, приликом обезбеђења заштите од елементарних непогода и других несрећа, приоритетно спроводе превентивне мере заштите у складу са савојим надлежностима. Надлежности ових органа утврђене су истим законом, тако је чланом 11. ставом 1. тачком 5) утврђена надлежности МУП РС, који, између осталог, координира рад са свим субјектима система заштите и спасавања по питањима организације, планирања, припреме и спровођења мера и активности превенције и смањења ризика, заштите и спасавања, да организује систем осматрања, обавештавања, радног упознавања и узбуђивања на територији Републике Србије, а чланом 11. тачком 8) да припрема и спроводи безбедоносну заштиту.

Правилна примена наведених законских одредби подразумева да Република Србија код надлежног сектора МУП врши испоруку противградних ракета, обучава и финансира накнаду за рад стрелаца и даје дозволу за дејство противградних станица у случају ванредних ситуација и елементарних непогода (градоносни облаци), стога у случају штете настале овим штетним догађајима, тужена Република Србија је одговорна и у обавези да исту накнади оштећенима, применом члана 35. Устава РС и члана 172. Закона о облигационим односима, као и цитираним правилима и начелима Закона о ванредним ситуацијама.

Ревизијом се указује да је одредбама Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ бр. 122/07) одређено да општина организује заштиту од елементарних непогода, па би за проузроковану штету насталу дејством елементарних непогода могла одговарати и општина. Наводи су неосновани, с обзиром да се ради о штети за коју одговара више лица и да је у питању њихова солидарна одговорност у смислу члана 206. Закона о облигационим односима, у ком случају, оштећни има право избора од кога ће захтевати испуњење, што је тужилац и учинио подношењем тужби у овој правној ствари и против тужене Републике Србије и против тужене Општине Ивањица, међутим у односу на тужену Општину Ивањица захтев је правноснажно одбијен.

Са напред наведених разлога, правилно су нижестепени судови утврдили да је тужена Република Србија пасивно легитимисана и у обавези да тужиоцу накнади штету насталу на пољопривредним културама, услед дејства елементарне непогоде изазване градом и олујним ветром.

У току поступка тужена је указивала на постојање доприноса тужиоца насталој штети, јер поред противградних ракета постоје други, савременији и ефикаснији начини одбране од града које може предузети и сам пољопривредни произвођач, па је другостепени суд ценећи истакнути приговор подељене одговорности, правилно сматрао да је исти основан, с тим што је сматрао да је допринос тужиоца настанку штете мањи од оног који је утврдио првостепени суд, те с тим у вези правилно утврдио висину накнаде овог вида материјалне штете.

Са напред наведених разлога, а на основу члана 414. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је ценио услове за одлучивање о посебној ревизији тужене Републике Србије изјављеној у односу на потврђујући део побијане другостепене одлуке у смислу члана 404. ЗПП и закључио, сходно напред наведеном, да нису испуњени услови прописани чланом 404. став 1. ЗПП, да би се у овом случају дозволило одлучивање о посебној ревизији тужене Републике Србије у наведеном делу.

Ревизија тужене Републике Србије против наведене другостепене одлуке којом је потврђена првостепена пресуда није дозвољена, сагласно члану 403. став 3. ЗПП, јер вредност предмета спора побијаног дела од 587.800,00 динара очигледно не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе (11.02.2016. године).

Стога је, на основу члана 410. став 2. тачка 5. и члана 413. ЗПП одлучено као у ставу првом и другом изреке.

С обзиром да трошкови одговора на ревизију нису били нужни и неопходни, то је одбијен као неоснован захтев тужиоца на накнаду трошкова одговора на ревизију, са којих разлога је одлучено као у ставу трећем изреке.

Председник већа – судија

Слађана Накић Момировић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић